

než prováděcím nařízením, k němuž v § 32 zákona ministerstva spravedlnosti a vnitra byla zmocněna, a že, an jim zákon nedal pro toto provedení pokyny, měla v tom volnou ruku. Nejde tu tedy ani o otázku, zda jest přípustno nařízení praeter legem či jen secundum legem — že není contra legem, jest jisté, ana lex nic o tom nemá — nýbrž o zákonné zmocnění k vydání norem v cestě nařizovací, takže to odpovídá úplně i § 55 úst. list., podle něhož nařízení lze vydávati jen k provedení určitého zákona a v jeho mezích (nařízení se drží určitě v mezích § 13 písm. c) rozl. zák.), ačkoli, kdyby neodpovídalo, také by to nevadilo, ježto ústavní listina datujíc ze dne 29. února 1920 nebyla ještě vůbec zřízena neřkuli v platnosti, když zákon a nařízení, datující oboje z roku 1919, byly vydány, a čl. IX. úv. předpisů k úst. listině, podle kterého pozbyla dnem účinnosti ústavní listiny platnosti všechna ustanovení jí odporující, nepřichází tu na řadu, ježto ustanovení cit. vl. nařízení docela určitě ústavní listině neodporují, ježto tato o té věci nemá předpisu. Výzva odpovídá úplně předpisům čl. I., zvláště i odst. 3 nařízení, na kterýž článek se stěžovatel, jenž to popírá, odkazuje, a také rozhodnutí rekursního soudu, jenž stížnost do výzvy jako nepřípustnou odmítl, je založeno ve výslovném předpisu čl. I. odst. 5 cit. nařízení, i bylo proto tak uznati, jak se stalo.

Čís. 9106.

Společenstva podle zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.

Třebas bylo společenstvo oprávněno k poskytování zápůjček jen členům, není závady, by neuzavřelo s nečleny právní jednání k zajištění zápůjčkových pohledávek za členy, najmě si může dáti zajistiti takové pohledávky směnečnými akcepty nečlenů nebo zástavními právy na movitostech nebo nemovitostech nečlenů.

(Rozh. ze dne 8. srpna 1929, Rv I 460/29.)

Žalující úvěrní společenstvo poskytlo zápůjčku svému členu Janu H-ovi, za niž se směnečně zaručili Marie H-ová a Jindřich A., kteří nebyli členy společenstva. Směnečný platební příkaz proti Marii H-ové a Jindřichu A-ovi ponechal procesní soud první stolice v platnosti, o d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Vývody odvolatelů zakládají se především na právním názoru, že zapsaná společenstva mohou uzavíratí právní jednání jakéhokoliv druhu jen se členy, a vyvozují z toho, že nejsou ani Marie H-ová, ani Jindřich A. členy žalujícího společenstva, neplatnost akceptačních smluv, s nimi uzavřených, a Marie H-ová dále též neplatnost zápůjčky Janu H-ovi, která jest základem žalobních směnek. Ale tento právní názor jest mylný. Že zapsané společenstvo jest právnickou osobou, odvolatelé sami připouštějí. Podle § 26 obč. zák. požívají proto v poměru k jiným, pokud nebylo nic jiného předepsáno, týchž práv jako jednotlivci. Právní poměry zapsaných společenstev jsou upraveny zákonem ze dne 9. dubna

1873, čís. 70 ř. zák. a jenom v tomto zákoně mohou proto hledána býti omezení, kterým jest podrobena způsobilost k právním činům těchto právnických osob v poměru ke způsobilosti osob fysických. Výslovných předpisů v této příčině zákon nemá, avšak z jeho § 1 vyplývá, že zapsaná společenstva smějí míti za účel jen podporování výdělků nebo živnosti svých členů pomocí společného obchodního provozu anebo poskytováním úvěru. V tomto směru jest proto způsobilost zapsaných společenstev k právním činům omezena, kdežto společenstva pro nedostatek jakéhokoliv zákonného ustanovení musí býti jinak ve smyslu § 26 obč. zák. pokládána za úplně způsobilá k právním činům. Odvolatelé nemohou pro své opačné stanovisko kromě umělého výkladu § 1 cit. zák. a řady nedopadajících rozhodnutí nejvyššího soudu, podati pozitivní doklad a musí zajisté sami přiznati, že při způsobilosti k právním činům, vymezené ve smyslu jejich vývodů, zapsaná společenstva jako právní podmínky by vůbec nemohla existovati. Podle toho, co bylo řečeno, jest jasné, že žalobce, úvěrní společenstvo, k poskytování úvěru jen členům oprávněné, jinaká právní jednání, a zejména i taková, která mají za předmět zajištění pohledávek z poskytnutých zápůjček podle stanov jsou oprávněna předsebrati bez jakékoliv obmezení právě tak se členy jako s nečleny. Jest marné, snaží-li se odvolatelé ze společenstevního zákona dovoditi, že mohou vystupovati jako rukojmí žalobce jen jeho členové. Stačí poukázati k tomu, kam by to musilo vésti, kdyby jen členové, tedy osoby, kterým mají podle stanov poskytovat zápůjčky, byli povoláni, navzájem si dávati rukojemství. Brzká zkáza společenstva byla by nutným následkem takového zařízení. A poněvadž společenstevní zákon směřuje k podpoře výdělků nebo živnosti členů, jest na bíledni, že výklad, o který se odvolatelé pokoušejí, přímo odporuje záměřům zákona. Zápůjčky, o které tu jde, byly, jakž nesporno, poskytnuty Janu H-ovi, nikoliv odvolatelům. Jan H. byl členem žalujícího společenstva a závěr prvního soudce, že se poskytnutí zápůjček stalo v mezích stanov, jest zcela správný. Tím však jest zároveň zjištěno, že zápůjčky a tudíž právní jednání, která sloužila žalobním směnkám za základ, jsou platná, takže jich nemůže býti použito k odůvodnění domnělé neplatnosti rukojemských závazků převzatých odvolateli, což by jim jinak bylo podle § 1351 obč. zák. zajisté možným. Nezáleží na tom, v jaké formě bylo rukojemství převzato. Mohlo se to státi písemným prohlášením ve smyslu § 1346 obč. zák., nebo, jakž se stalo, podstoupením závazku směnečného. Na tom nic nemění okolnost, že se odvolatelé na žalobních směnkách objevují jako spolupříjemci, neboť jest nesporné, že jen Jan H. byl vypůjčitelem, oni pak že měli na sebe vzíti toliko rukojemství za jeho vypůjčkové dluhy. Je-li tu dvoje právní jednání, jednak zápůjčky Jana H-a, jednak akceptační prohlášení, i jeho i odvolatelů, zůstává nicméně při tom, že právní jednání podle stanov bylo uzavřeno jen s Janem H-em jako se členem a že odvolatelé, ano není skutečností, které by vylučovaly jejich směnečné závazky, jsou na základě svých akceptačních prohlášení povinni k zaplacení zažalovaných částek.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Podle čís. 4 § 503 c. ř. s. uplatněný dovolací důvod není opodstatněn, neboť sporná věc byla posouzena v napadeném rozsudku po právní stránce správně a postačí, bude-li dovolatelka poukázána se svými vývody k důvodům napadeného rozsudku. Druhý žalovaný opírá dovolání o dovolací důvody podle čís. 3 a 4 § 503 c. ř. s., ale ani ty nejsou opodstatněny. Prvým důvodem napadá dovolatel výrok napadeného rozsudku, že zapsaná společenstva jsou právníckými osobami. Tento výrok jednak o sobě jest pro rozhodnutí rozepře nezávažný, neboť jest lhostejno, zda odvolatelé připustili, že společenstvo s obmezeným ručením jest právníckou osobou, jednak jde o právní závěr, jehož správnost bylo by lze přezkoumati jen v rámci dovolacího důvodu podle čís. 4 § 503 c. ř. s. Ani vývody tohoto dovolatele nejsou vyvráceny důvody napadeného rozsudku. Podstatou věci jest, že žalující společenstvo, provádějíc stanovami dovolenou a velícím ustanovením zákona se nepřičící činnost, poskytlo svému členu Janu H-ovi směnečnou zápůjčku, kterou si dalo krýti akcepty žalovaných, kteří nejsou jeho členy. Hlavní právní jednání žalujícího společenstva nepřičí se tedy zákonu a není podle § 879 obč. zák. ničí. Proto není nicotným ani právní jednání pomocné, že žalovaní podepsali sporné směnky ne sice jako avalisté, nýbrž jako akceptanti, při čemž jejich zaručení podle směnečného práva jako takové sice není ze sporných smenek zjevné, ale podle odvolacího zjištění šlo u nich o rukojemství, které je zakryto akceptací. Jako si může společenstvo pohledávky, které má za svými členy z právních jednání statutárně i zákonitě platných, dáti zaplatiti i k tomu ochotnými nečleny, nepřičí se ani stanovám ani zákonu, dá-li si pohledávky, které má ze zápůjček za svými členy, zajistiti směnečnými akcepty nebo zástavními právy na movitostech nebo nemovitostech nečlenů, neboť to jsou právní jednání vedlejší, sloužící k ochraně právního jednání hlavního.

Čís. 9107.

Ochrana nájemců (zákon ze dne 28. března 1928, čís. 44 sb. z. a n.).

Vyměněn-li dřívější byt nájemníku za jiný byt v témže domě s tím, že nájemník zůstane původním starým nájemníkem, požívá nový byt ochrany nájemníků, již byl účasten starý byt.

(Rozh. ze dne 8. srpna 1929, Rv I 1178/29.)

Žalovaná obývala od roku 1924 byt v druhém poschodí žalobcova domu, podléhajícího zákonu o ochraně nájemců. Podle dohody se žalobcem přestěhovala se žalovaná dne 1. října 1928 z druhého poschodí do přízemí v témže domě. Proti vyklizovacímu příkazu z bytu namítla žalovaná mimo jiné, že nájemní poměr spadá pod ochranu nájemců. Procesní soud první stolice vyklizovací příkaz zrušil. D ů